

וְעָאִיל לֹון לִימָא רַבָּא, כַּד אִיהוּ בְתוּקִפִּיהּ. וְכַדִּין יְהִיב לִיהּ שְׁלָם. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. (ע"ב). אָתוּ רַבִּי יִיסָא וְר' חֲזַקְיָה, וְנִשְׁקוּ לִיהּ, אָמְרוּ וּמָה כָּל הַגִּי מְלִין עֲלָאִין טְמִירִין גַּבְרָא, וְלֹא יִדְעָנָא. אֲזֵלוּ. כַּד מָטוּ חַד בֵּי חֲקַל, חָמוּ בְעֵירֵי דְבֵי חֲקַל מְתִין, אָמְרוּ וְדָאֵי דְבָר דְבְעֵירֵי אִית בְּאַתְרָא דָּא.

אָמַר הֵהוּא יוֹדָאֵי, הָא דְאִמְרִיתוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָטַל בְּמַצְרַיִם, כָּל אֵינֹון עֲאֲנִי, כָּל אֵינֹון בְּעֵירֵי. תְּלַת מוֹתְנֵי הוּוּ בְּבְעֵירֵי. חַד, דְּבָר. וְחַד, אֵינֹון דְקָטַל בְּרַד. וְחַד, אֵינֹון בּוֹכְרֵי דְבְעֵירֵי.

וּמָה הָוָה מוֹתְנָא דִילְהוּן. אֲלֹא, הָא, כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, (שְׁמוֹת ט') הִנֵּה יָד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, אֲמַאי בְּכֻלְהוּ לֹא כְתִיב יָד יְיָ. אֲלֹא, הֲכֹא (נ"א לֹא כְתִיב יָד אֱלֹהִים אֲלֹא יָד ה') (ס"א אֵל יָד ה') אִיהוּ יָדָא בְּחַמְשָׁה אֲצַבְעָאן. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְתִיב, אֲצַבַע אֱלֹהִים הִיא. וְהֲכֹא כְלָהוּ חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן, וְכָל אֲצַבְעָא וְאֲצַבְעָא, קָטַל זֵינָא חָדָא. וְחַמְשָׁה זֵינִין הוּוּ, דְכְתִיב, בְּסוּסִים, בְּחַמּוּרִים, בְּגַמְלִים, בְּבָקָר, וּבְצֹאֵן. הָא חַמְשָׁה זֵינִין, לְחַמְשָׁה אֲצַבְעָאן, דְאִקְרוּן יָד. בְּגִינֵי כַךְ, הִנֵּה יָד יְיָ הוֹיָה וְגו' דְבָר כְּבִד מְאֹד. דִּהוּוּ מֵתִים מְגַרְמִייהוּ, וְאֲשַׁתְּכַחוּ מֵתִים.

בְּתַר דְלֹא אֶהְדְּרוּ מַצְרַאֵי, אֵינֹון אֲתוּון מְמֵשׁ, אֶהְדְּרוּ וְקָטְלוּ כָּל אֵינֹון דְאֲשַׁתְּאָרוּ. וְדָבָר, אֶהְדְּר בְּרַד. מָה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלֹא דָא בְּנִיחוּתָא, וְדָא בְּתַקִּיפוּ דְרוּגְזָא. וְתַרִּין אֲלִין, הוּוּ בְּאַתְרָא חַד, בְּחַמְשָׁה אֲצַבְעָאן.

תָּא חֲזִי, דְבָר אֲתוּון דִּהוּוּ בְּנִיחוּתָא, מוֹתְנָא בְּנִיחָא, דִּהוּוּ מְתִין מְגַרְמִייהוּ. בְּרַד, דְאֶתְהִדְרוּ אֲתוּון בְּתַקוּף רוּגְזָא, וְקָטַל כְּלָא.

שְׁלוֹם הַבֵּית, וּמְכַנִּים אוֹתָם לֵים הַגְּדוֹל. כְּשֶׁהוּא בְּתַקְפוֹ, וְאִז נוֹתֵן בּוֹ שְׁלוֹם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. כְּאִז רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה וְנִשְׁקוּ לוֹ. אָמְרוּ, וּמָה כָּל הַדְּבָרִים הַעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ טְמוּנִים אֲצִלְךָ וְלֹא יִדְעָנוּ? הַלְכוּ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְבֵית שְׂדֵה, רָאוּ בְּהֵמוֹת שֶׁל הַשָּׂדֶה מֵתִים. אָמְרוּ, וְדָאֵי דְבָר שֶׁל בְּהֵמוֹת יֵשׁ בְּמִקְוֹם זֶה.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, זֶה שְׁאַמְרָתֶם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵרַג בְּמַצְרַיִם כָּל אוֹתָם הַצֹּאֵן, כָּל אוֹתָם בְּהֵמוֹת. שְׁלֹשָׁה סוּגֵי מוֹת הָיוּ בְּבֵהמוֹת, אֶחָד דְּבָר, וְאֶחָד אוֹתָם שֶׁהֵרַג הַבְּרָד, וְאֶחָד אוֹתָם כְּכוּרֵי הַבְּהֵמוֹת.

וּמָה הָיָה הַמּוֹת שֶׁלָּהֶם? אֲלֹא זֶה כְּתוּב בְּתַחֲלָה, הִנֵּה יָד ה' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה. לְמָה כְּכֹלֵם לֹא כְתוּב יָד ה'? אֲלֹא כְּאִן (כְּתוּב יָד אֱלֹהִים, אֲלֹא יָד ה') (אֵל יָד ה') זֶה יָד עַם חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת, שֶׁהָרִי בְּתַחֲלָה כְּתוּב אֲצַבַע אֱלֹהִים הִיא, וְכֹאֵן כָּל חֲמֵשׁ הָאֲצַבְעוֹת, וְכָל אֲצַבַע וְאֲצַבַע הֵרַגָה מִין אֶחָד. וְחַמְשָׁה מֵינִים הָיוּ, שְׁפָתוֹב בְּסוּסִים, בְּחַמּוּרִים, בְּגַמְלִים, בְּבָקָר, וּבְצֹאֵן. תְּרֵי חַמְשָׁה מֵינִים לְחַמְשָׁה אֲצַבְעוֹת, שֶׁנִּקְרָאת יָד. מִשּׁוּם כֵּךְ הִנֵּה יָד ה' הוֹיָה וְגו' דְבָר כְּבִד מְאֹד. שֶׁהָיוּ מֵתִים מֵעֲצָמָם וְנִמְצְאוּ מֵתִים.

מֵאַחַר שֶׁלֹא חֲזְרוּ הַמַּצְרַיִם, אוֹתָן אוֹתִיוֹת מְמֵשׁ חֲזְרוּ וְהִרְגוּ כָּל אוֹתָם שֶׁנִּשְׁאָרוּ, וְדָבָר הַפֶּךָ לְבְּרַד. מָה בֵּין זֶה לְזֶה? אֲלֹא זֶה בְּנִיחוּתָא, וְזֶה בְּתַקְוֵה הַרְגוֹ, וְשֵׁנִי אֲלֵה הָיוּ בְּמִקְוֹם אֶחָד בְּחַמְשָׁה אֲצַבְעוֹת. כֹּא וְרָאָה, דְבָר אוֹתִיוֹת שֶׁהָיוּ בְּנִיחוּתָא, מוֹת בְּמִנּוּחָה, שֶׁהָיוּ מֵתִים מֵעֲצָמָם. בְּרַד שֶׁהִתְהַפְּכוּ הָאוֹתִיוֹת לְתַקְוֵה הַרְגוֹ וְהִרְגוּ הַכָּל.

יִתְּבוּ בַּהֲהוּא חֶקֶל, חָמוּ עָאנִי דְאַתִּינָן לְאַתְרָא
 חַד, וּמְתִין תַּמָּן, קָם הֵהוּא יוֹדְאֵי לְגַבֵּי הֵהוּא
 אַתְרָא, וְחָמָא תְרִין קֹטְפִירִי, דְמַלְיִין אַקוּסְטְרָא.
 פְּתַח וְאָמַר, פְּתִיב (בראשית י"ב) וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל
 וְאַבְרָכְךָ וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה, הָאִי
 מְלָה דְרַבֵּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר, וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל,
 לְקַבֵּל לָךְ לָךְ. וְאַבְרָכְךָ, לְקַבֵּל מְאָרְצֶךָ.
 וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ, לְקַבֵּל וּמְמוֹלְדֶתְךָ. וְהָיָה בְרָכָה,
 לְקַבֵּל וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְדָא לְקַבֵּל דָּא.

רַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רְזָא דְחֶכְמָתָא הֵכָא. וְאָעֲשֶׂה
 לְגוֹי גְדוֹל, לְקַבֵּל סֹטֵר יְמִינָא. וְאַבְרָכְךָ,
 לְקַבֵּל סֹטֵר שְׁמָאֵלָא. וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ, לְקַבֵּל
 סֹטֵר אֲמָצְעִיתָא. וְהָיָה בְרָכָה, לְקַבֵּל סֹטֵר
 אֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל. וְכֹלְא רְזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא.
 תָּא חַזִּי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא, אֲתַעַר לְעִילָא.
 וְעַד לָא יִתְעַר לְתַתָּא, לָא יִתְעַר לְעִילָא,
 לְאַשְׁרָאָה עָלֶיהָ. מַה כְּתִיב בְּאַבְרָהָם, (בראשית י"א)
 וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים. וַיֵּצְאוּ אֹתָם, וַיֵּצְאוּ
 אֹתוֹ מִיְבֵעֵי לֵיָהּ. דִּהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תְּרַח אֶת
 אַבְרָם בְּנוֹ (וְאֵת לוּט בְּנוֹ הַרְדִּי) וְגוֹ'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֹתָם.
 אֵלָא, תְּרַח וְלוּט נִפְקוּ עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה,
 דְכִיּוֹן דְּאַשְׁתִּיזִיב אַבְרָהָם מִן נוּרָא, אֲתַהֲדֵר
 תְּרַח לְמַעַבְד רְעוּתֶיהָ. וּבְגִין (דף ל"ב ע"א) פֶּה,
 וַיֵּצְאוּ אֹתָם. פִּינּוֹן דְּאִינּוֹן אֲתַעָרוּ בְּקַדְמִיתָא,
 אָמַר לֵיהּ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לָךְ לָךְ.

רַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָךְ לָךְ. לְתַקוּנָךְ לְגַרְמָךְ.
 מְאָרְצֶךָ, מַהֵהוּא סֹטְרָא דִישׁוּבָא דְאַתְרָא
 תְּקִיל, דְּאַתִּילִידַת בֵּיהּ. וּמְמוֹלְדֶתְךָ, מַהֵהוּא
 תּוֹלְדָה דִילָךְ. וּמִבֵּית אָבִיךָ, דְאַתְרָא אֲשַׁגַּח
 בְּשִׂרְשָׁא דְלַהוֹן. אֶל הָאָרְצַן אֲשֶׁר אֲרָאָךְ,
 תַּמָּן אֲתַגְלִי לָךְ, מַה דְאַתְרָא בְּעֵי, הֵהוּא חִילָא
 דְמִמְנָא עָלָה, דְאִיהוּ עֲמִיק וְסִתִּים. מִיָּד,
 וַיִּלָּךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי'. וְאַנָּן קָא

יִשְׁבוּ בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה, רְאוּ צִאֵן
 שְׂפָאִים לְמִקּוּם אַחַד וּמִתִּים שָׁם.
 קָם אוֹתוֹ יְהוּדֵי לְאוֹתוֹ מִקּוּם,
 וְרָאָה שְׁנֵי נַאדוֹת מְלָאִים אָרְס.
 פְּתַח וְאָמַר, פְּתוּב וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי
 גְדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ וְהָיָה
 בְרָכָה. דְּכַר זֶה שֶׁל רַבֵּי אֶלְעָזָר
 שְׁאָמַר (בראשית י"ב) וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי
 גְדוֹל - כְּנֶגֶד לָךְ לָךְ. וְאַבְרָכְךָ -
 כְּנֶגֶד מְאָרְצֶךָ. וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ -
 כְּנֶגֶד וּמְמוֹלְדֶתְךָ. וְהָיָה בְרָכָה -
 כְּנֶגֶד וּמִבֵּית אָבִיךָ, וְזֶה כְּנֶגֶד זֶה.
 רַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמַר, סוּד הַחֶכְמָה יֵשׁ
 כָּאֵן. וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל - כְּנֶגֶד צַד
 יְמִין. וְאַבְרָכְךָ - כְּנֶגֶד צַד שְׁמָאֵל.
 וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ - כְּנֶגֶד צַד הָאֲמָצְעָה.
 וְהָיָה בְרָכָה - כְּנֶגֶד צַד אֲרָץ
 יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל סוּד הַמְרַכְבָּה
 הַקְדוּשָׁה.

בֵּא רְאָה, בַּהֲתַעוּרְרוֹת שְׁלֵמְטָה
 מִתְעוּרָר לְמַעְלָה, וְעַד שֶׁלֹּא
 מִתְעוּרָר לְמַטָּה לֹא מִתְעוּרָר
 לְמַעְלָה לְשֵׁרוֹת עָלָיו. מַה פְּתוּב
 בְּאַבְרָהָם? וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר
 כַּשְׂדִּים. וַיֵּצְאוּ אֹתָם - וַיֵּצְאוּ אֹתוֹ
 הָיָה צְרִיךְ (לְכַתֵּב)! שְׁהָרִי כְּתוּב
 וַיִּקַּח תְּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ וְאֵת לוּט
 בְּנוֹ הַרְדִּי וְגוֹ'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֹתָם? אֵלָא,
 תְּרַח וְלוּט יֵצְאוּ עִם אַבְרָהָם
 וְשָׂרָה, שְׁכִינּוֹן שְׁנַצּוּל אַבְרָהָם מִן
 הָאֵשׁ, חֲזוּר תְּרַח לְעִשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ,
 וְלִכְּן וַיֵּצְאוּ אֹתָם. פִּינּוֹן שְׁהֵם
 הִתְעוּרְרוּ תַחֲלָה, אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לָךְ לָךְ.

רַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָךְ לָךְ -
 לְתַקוּנָךְ, לְעֲצָמְךָ. מְאָרְצֶךָ -
 מֵאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הַיְשׁוּב שְׂאֲתָה
 שׁוֹקֵל, שְׁנוֹלְדֶת בּוֹ. וּמְמוֹלְדֶתְךָ -
 מֵאוֹתוֹ תּוֹלְדָה שְׁלָךְ. וּמִבֵּית אָבִיךָ
 - שְׁהָרִי הַשְּׂגִיחַ בְּשִׂרְשׁ שְׁלֵהֶם. אֶל
 הָאָרְצַן אֲשֶׁר אֲרָאָךְ - שֶׁם אֲגִלָּה לָךְ
 מַה שְׂאֲתָה מְכַבֵּשׁ. אוֹתוֹ כַּחַ
 שְׁמִמְנָה עָלֶיהָ, שְׁהוּא עֲמַק
 וְסִתוּם, מִיָּד - וַיִּלָּךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר

בְּעֵינַי לְמַהֲרָה לְמַנְדֵּעַ רְזָא דְחַכְמָתָא (חסר).

דְּבַר אֱלֹהֵי ה'. וְאָנּוּ רְצִינּוּ לְלַכֵּת
מִכָּאן לְדַעַת סוּד הַחֲכָמָה.

(פִּתְחָ רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (צַפְנִיָּה ג') כִּי אִוּ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקַרְא
כֻּלְּמָּ שֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ שְׂכָם אַחַד. וּבְתִיב (זַכְרִיָּה י"ד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ וְגו' בְּיוֹם
הַהוּא וְהָיָה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אַחַד).

(פִּתְחָ רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (צַפְנִיָּה ג') כִּי אִוּ אֶהְפֹּךְ אֶל
עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקַרְא כֻּלְּמָּ שֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ
שְׂכָם אַחַד. וּבְתוּב (זַכְרִיָּה י"ד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ וְגו'
בְּיוֹם הַהוּא וְהָיָה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אַחַד).

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיִיא הָווּ אֲזִלֵי בְּאוּרְחָא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיִיא, אָמַאי אַתְּ שְׂתִיק, הָא
אוּרְחָא לָא אַתְתַּקֵּן, אֲלֵא בְּמַלֵּי דְאוּרִייתָא.
אַתְנַגִּיד רַבִּי חֵיִיא, וּבְכַה, פִּתְחָ וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית י"א)
וַתְּהִי שְׂרֵי עֶקְרָה אֵין לָהּ וְלָד וְוִי עַל דָּא, וְוִי
עַל הַהוּא זְמַנָּא דְאוּלִידַת הָגֵר לְיִשְׁמַעְאֵל.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיִיא הָיוּ הוֹלְכִים
בְּדַרְרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיִיא,
לָמָּה אַתָּה שׁוֹתֵק, הֲרֵי הַדַּרְרָא לֹא
מִתְקַנֶּת אֲלֵא רַק בְּדַבְרֵי תוֹרָה?
נֶאֱמַר רַבִּי חֵיִיא וּבְכַה. (אָמַר לוֹ, מַהֲוֵ?
אָמַר לוֹ, אוֹי וְכוּ') פִּתְחָ וְאָמַר (בְּרַאשִׁית י"א)
וַתְּהִי שְׂרֵי עֶקְרָה אֵין לָהּ וְלָד. אוֹי
עַל זֶה! אוֹי עַל אוֹתוֹ זְמַן
שֶׁהוֹלִידָה הָגֵר אֶת יִשְׁמַעְאֵל.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אָמַאי. וְהָא אוּלִידַת
לְבַתָּר, וְהָוּה לָהּ בְּרָא גִזְעָא קַדִּישָׁא.
אָמַר לִיה, אַתְּ חֵמִי, וְאָנָּא חֵמִינָּא, וְהָכִי
שְׁמַעְנָא מִפּוּמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וּבְכִינָּא
(ס"א אָמַר לִיה מָאִי הִיא אָמַר לִיה וְוִי וְכוּ') וְוִי עַל הַהוּא זְמַנָּא,
דְּבַגִּין דְשָׂרָה אַתְעַפְכַּת, פְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ט"ז)
וַתֹּאמֶר שְׂרֵי אֶל אַבְרָם וְגו' בָּא נָּא אֶל שְׂפַחְתִּי
וְגו'. וְעַל דָּא, קִיִּמָּא שְׁעַתָּא לְהָגֵר, לְמִירַת
לְשָׂרָה גְבִירַתָּהּ, וְהָוּה לָהּ בְּרָא מֵאַבְרָהָם.

שְׁהוֹלִידָה הָגֵר אֶת יִשְׁמַעְאֵל.
אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לָמָּה? וְהֲרֵי
הוֹלִידָה אַחַר כָּף, וְהָיָה לָהּ בֵּן גִּזְעָ
קְדוֹשׁ? אָמַר לוֹ, אַתָּה רוּאָה וְאָנִי
רוּאָה. וְכָף שְׁמַעְתִּי מִפִּי רַבִּי
שְׁמַעוֹן דְּבַר, וּבְכִינִי. וְס"א אָמַר לוֹ מַה
הִיא אָמַר לוֹ וְוִי וְכוּ') אוֹי עַל אוֹתוֹ הַזְּמַן
שֶׁבְּגַלְל שְׂשָׂרָה הִתְעַכְכָּה, כְּתוּב
(בְּרַאשִׁית טז) וַתֹּאמֶר שְׂרֵי אֶל אַבְרָם
וְגו' בָּא נָּא אֶל שְׂפַחְתִּי וְגו'. וְעַל
זֶה עֲמִידָה הַשְּׁעָה לְהָגֵר לְרִשְׁתָּ אֶת
שָׂרָה גְבִירַתָּהּ, וְהָיָה לָהּ בֵּן
מֵאַבְרָהָם.

וְאַבְרָהָם אָמַר, (בְּרַאשִׁית י"ז) לוֹ יִשְׁמַעְאֵל יַחֲוִיה
לְפָנָיִךְ, וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא הָוּה מְבִשֵּׁר לִיה עַל יִצְחָק, אַתְדַּבֵּק
אַבְרָהָם בְּיִשְׁמַעְאֵל, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַתִּיב לִיה, (בְּרַאשִׁית י"ז) וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ וְגו'.
לְבַתָּר אַתְגַּזֵּר, וְעַאֲל בְּקִיִּמָּא קַדִּישָׁא, עַד לָא
יְפוּק יִצְחָק לְעֵלְמָא.

וְאַבְרָהָם אָמַר, לוֹ יִשְׁמַעְאֵל יַחֲוִיה
לְפָנָיִךְ. וְאַף עַל גַּב שְׁהַקְדוּשָׁא בְּרוּךְ
הוּא הָיָה מְבִשֵּׁר לוֹ עַל יִצְחָק,
נִדְבַק אַבְרָהָם בְּיִשְׁמַעְאֵל, עַד
שְׁהַקְדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא הִשִּׁיב לוֹ,
וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ וְגו'. אַחַר
כָּף נִמּוּל וְנִכְנַס לְבְרִית הַקְדוּשָׁא, עַד
שְׁטָרָם יִצְא יִצְחָק לְעוֹלָם.

וְהָא חֲזִי, אַרְבַּע מָאָה שְׁנִין, קִיִּמָּא הוּא
מְמַנָּא דְבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל, וּבְעָא קָמִי קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לִיה, מָאֵן דְּאַתְגַּזֵּר אֵית לִיה
חוּלְקָא בְּשִׁמְךָ. אָמַר לִיה אֵין. אָמַר לִיה וְהָא
יִשְׁמַעְאֵל דְּאַתְגַּזֵּר, (וְלֹא עוּד אֲלֵא דְאַתְגַּזֵּר בְּרַ תְּלִיסַר שְׁנִין)
אָמַאי לִית לִיה חוּלְקָא בְּךָ כְּמוֹ יִצְחָק. אָמַר

וּבֵּא רָאָה, אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁנִים עָמַד
אוֹתוֹ מְמַנָּה שֶׁל בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל
וּבְקָשׁ לְפָנָי הַקְדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא.
אָמַר לוֹ, מִי שְׁנִמּוּל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק
בְּשִׁמְךָ? אָמַר לוֹ, כֵּן. אָמַר לוֹ,
וְהֲרֵי יִשְׁמַעְאֵל נִמּוּל, וְלֹא עוּד, אֲלֵא
שְׁנִמּוּל בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֲזַל לָמָּה אֵין
לוֹ חֵלֶק בְּךָ כְּמוֹ יִצְחָק? אָמַר לוֹ,
זֶה נִמּוּל כְּרֵאוּי וּבְתַקּוּנּוֹ, וְזֶה לֹא

כף. ולא עוד, אלא שאלה נדבקים בי כראוי לשמונה ימים, ואלה רחוקים ממני עד כמה ימים. אמר לו, ועם כל זה, פיון שנמול, לא יהיה לו שכר טוב בשביל זה?

אוי על אותו זמן שנולד ישמעאל בעולם ונמול, מה עשה הקדוש ברוך הוא? הרחיק את בני ישמעאל מן הדבקות העליונה, ונתן להם חלק למשה בארץ הקדושה בשביל אותה המילה שבהם.

ועתידים בני ישמעאל לשלט בארץ הקדושה כשהיא ריקה מהכל זמן רב, כמו שהמילה שלהם ריקה בלי שלמות, והם יעכבו את בני ישראל לשוב למקומם, עד שישתלם אותה זכות של בני ישמעאל.

ועתידים בני ישמעאל לעורר קרבות חזקים בעולם ולהתפנסות בני אדום עליהם, ויעוררו בהם קרב, אחד על היס, ואחד על היבשה, ואחד סמוך לירושלים, וישלטו אלה באלה, וארץ הקדושה לא תמסר לבני אדום.

באותו זמן יתעורר עם אחד מסוף העולם על רומי הרשעה, ויערף בה קרב שלשה חדשים, ויתפנסו שם עמים, ויפלו בידיהם, עד שיתפנסו כל בני אדום עליה מסופי כל העולם, ואז יתעורר עליהם הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (ישעיה לז) כי זבח לה' בכצרה וגו'. אחר זה מה כתוב? לאחז בכנפות הארץ וגו'. ויכלה את בני ישמעאל ממנה, וישבר כל החילות-כחות שלמעלה, ולא ישאר כח למעלה על העם של העולם, אלא כח ישראל לבדו, זהו שכתוב (תהלים קכא) ה' צלף על יד מינה.

ליה, דא אתגזר פדקא יאות וכתיקונוי, ודא לאו הכי. ולא עוד, אלא דאלין מתדבקין בי כדקא יאות, לתמניא יומין ואלין רחיקין מני עד כמה ימים. אמר ליה, ועם כל דא, פיון דאתגזר לא יהא ליה אגר טב בגיניה.

ווי על ההוא זמנא, דאתיליד ישמעאל בעלמא, ואתגזר. מה עבד קדשא בריה הוא, ארחיק להו לבני ישמעאל, מדבקותא דלעילא, ויהב להו חולקא לתתא בארעא קדישא, בגין ההוא גזירו דבהון.

וזמינן בני ישמעאל, למשלט בארעא קדישא, כד איהי ריקניא מפלא, זמנא סגי, כמה דגזירו דלהון בריקניא בלא שלימו. ואינון יעכבון להון לבני ישראל לאתבא לדוכתייהו, עד דאשתלים ההוא זכותא דבני ישמעאל.

וזמינן בני ישמעאל, לאתערא קרבין תקיפין בעלמא, ולא תפנשא בני אדום עלייהו, ויתערו קרבא בהו, חד על ימא, וחד על יבשתא וחד סמוך לירושלים, וישלטון אלין באלין, וארעא קדישא לא יתמסר לבני אדום. בההוא זמנא, יתער עמא חד מסייפי עלמא, על רומי חייבא, ויגח בה קרבא תלת ירחין, ויתפנשון תמן עממיא, ויפלו בידיהו, עד דיתפנשון כל בני אדום עלה, מפל סייפי עלמא. וכדין יתער קדשא בריה הוא עלייהו, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ל"ד) כי זבח לי' בכצרה וגו'. ולבתר דא מה כתיב, לאחוז בכנפות הארץ וגו' וישיצי לבני ישמעאל מינה, ויתבר כל חילין דלעילא ולא ישתאר חילא לעילא על עמא דעלמא, אלא חילא דישראל בלחודוי. הדא הוא דכתיב, (תהלים קכ"א) יי' צלף על יד מינה.